

PATVIRTINTA
VŠĮ LIETUVOS ANTIDOPINGO
AGENTŪRA direktoriaus 2023 m
kovo 31 d. įsakymu Nr. V-12

ŠVARAUS SPORTO AMBASADORIŲ PROGRAMA

Įžanga

Siekdama palaikyti sportininkus, puoselėti sąžiningą sportą ir skatinti kovą prieš dopingo vartojimą, Lietuvos antidopingo agentūra (Agentūra) parengė antidopingo švietimo specialistų programą, kurios metu šiems tikslams įgyvendinti pasitelkiami savo sportinę karjerą baigę sportininkai. Švietimo specialistai (Ambasadoriai) remsis tarptautiniais antidopingo švietimo standartais ir savo, kaip sportininkų, patirtimi, taip užmegzdami artimesnį kontaktą su tiksline auditorija. Ambasadoriai vadovausis sporto vertybėmis ir skatins puoselėti sąžiningą požiūrį į sportą.

Tikslai

1. Palaikyti sportininkus bei dalintis dopingo istorijomis, siekiant paskatinti sąžiningą sportą.
2. Suteikti galimybę sportinę karjerą baigusiems sportininkams ir toliau dalyvauti su sportu susijusioje veikloje.
3. Sukurti kvalifikuotų sportininkų tinklą Lietuvoje ir taip išplėsti antidopingo švietimo pasiekiamumą.
4. Ambasadorių programa skirta optimizuoti individualų švietimą, didinant kvalifikuotų švietimo specialistų skaičių komandoje ir užtikrinant, kad informaciją sportininkams suteiktų atitinkamos sporto šakos atstovai, kurie jau yra susidūrę su antidopingo kontrole ir sėkmingai laikėsi visų antidopingo reikalavimų.
5. Suteikti galimybę sportinę karjerą baigusiems sportininkams toliau dalyvauti sportinėje veikloje ir tapti antidopingo švietimo komandos dalimi.

Programos komponentai

Kiekvienas švietimo specialistų programos komponentas yra paremtas pagrindžiančiais dokumentais, kuriuose išsamiai aprašoma, kaip kiekvienas aspektas yra pritaikomas ir (arba) įgyvendinamas šioje programoje.

1. Įtraukimas į programą
 - a. *Žr. Ambasadorių programos planą*
2. Mokymai

- a. Sportininkų mokymai bus rengiami Lietuvos antidopingo agentūroje. Mokymuose bus pateikiama informacija apie švietimo specialistų vaidmenį ir pristatomi jų veiklos pavyzdžiai.
 - b. Ambasadoriams bus suteikti mokymai ir kiti informaciniai šaltiniai. Prieš pradėdami veikti individualiai, Ambasadoriai dalyvaus švietimo renginiuose kartu su Lietuvos antidopingo agentūros darbuotojais.
3. Kokybės valdymas
- a. Siekdami užtikrinti, kad antidopingo švietimo specialistai teiks kokybišką informaciją, Lietuvos antidopingo agentūra vykdys kokybės valdymo procesus.
4. Kokybės gerinimas
- a. *Žr. Kokybės valdymo planą*

Švietimo tipai

Individualūs pristatymai. Tai yra naudingiausias Lietuvos antidopingo agentūros siūlomas antidopingo švietimo metodas. Agentūros švietimo specialistas vyksta pas tikslinę auditoriją, kad asmeniškai pristatytų visą reikalingą informaciją. Taip užtikrinamas geriausias įsitraukimas ir suteikiama galimybė nedelsiant gauti atsakymus į visus iškilusius klausimus ar aptarti nerimą keliančius dalykus.

Virtuali sesija. Tuo atveju, kai nėra galimybės nuvykti pas tikslinę auditoriją ar ji yra skirtingose vietose, antidopingo švietimo tikslams puikiai pasitarnauja seminarai internetu. Agentūros švietimo specialistas surengia virtualią sesiją, kurios metu dalyviai gali užduoti klausimus ir išsakyti susirūpinimą keliančius dalykus.

Informacinis stendas. Dažniausiai šis metodas taikomas didesniuose sporto renginiuose ar treniruočių centruose, kai tam skirtose vietose įrangiamas informacinis stendas ir sportininkai turi galimybę neformaliai gauti su antidopingo švietimu susijusią informaciją, pasikalbėti su agentūros atstovu ir užduoti klausimus.

Švietimo teorija

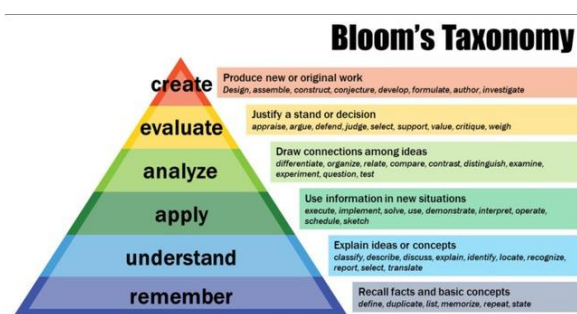
Vygotskio sociokultūrinė teorija - vystymasis yra socialinės sąveikos rezultatas.

- Švietimo specialistai turi atsižvelgti į tai, kad socialinė sąveika gali turėti didelę įtaką sportininkui. Tokios socialinės sąveikos dalimi gali būti tėvai, globėjai, draugai, mokytojai, komandos nariai ir kt.
- Ši teorija neapsiriboja vien akademinio ar edukacinio mokymu, kadangi ji gali būti taikoma ir su pramogomis susietam mokslui, pavyzdžiui, sporto, žaidimų, technologijų ir pan. atžvilgiu.

- Virtualaus mokymosi atveju švietimo ir socialinės sąveikos funkciją gali atlikti ir virtualus mokytojas.

„**Bloom**“ **taksonomija**. Tai yra hierarchinė kognityvinių įgūdžių seka, kuri gali padėti mokytojams ir mokiniams. Ambasadorių programoje ši teorija bus naudojama jų rengimo procese, siekiant įvertinti, kuriose srityse jiems gali prireikti daugiau pagalbos. Bus siekiama, kad švietimo specialistai turėtų pakankamai bazinių žinių apie Lietuvos antidopingo agentūros veiklas bei tikslus.

Remember – prisiminti. Prisiminti faktus ir pagrindines sąvokas (apibrėžti, kopijuoti, išvardinti, įsiminti, pakartoti, teigti).

Understand – suprasti. Paaiškinti idėjas ir koncepciją (klasifikuoti, apibūdinti, aptarti, paaiškinti, nustatyti, rasti, atpažinti, pranešti, pasirinkti, išversti).

Apply – pritaikyti. Panaudoti informaciją naujose situacijose (vykdyti, įgyvendinti, išspręsti, naudoti, demonstruoti, interpretuoti, valdyti, planuoti, nubraižyti).

Analyse – analizuoti. Sujungti idėjas (diferencijuoti, organizuoti, susieti, palyginti, supriešinti, atskirti, iširti, eksperimentuoti, klausti, išbandyti).

Evaluate – vertinti. Pagrįsti poziciją ar sprendimą (įvertinti, ginčytis, ginti, teisti, pasirinkti, palaikyti, vertinti, kritikuoti).

Create – kurti. Sukurti naują ar originalų rezultatą (projektuoti, surinkti, konstruoti, spēlioti, kurti, suformuluoti, tapti autoriumi, ištyrinėti).

Švietimo temos

- Mėginių paėmimo procesas. Lietuvos antidopingo agentūra dopingo kontrolę gali vykdyti šių sportininkų atžvilgiu: nacionalinio lygmens sportininkas, dalyvaujantis olimpinio ir paralimpinio

komiteto ar nacionalinės organizacijos rengiamose varžybose; sportininkas, dalyvaujantis tarptautinės federacijos sankcionuotame renginyje; sportininkas, kurį olimpinis ir paralimpinis komitetas arba nacionalinė organizacija paskyrė atstovauti tarptautinei komandai; sportininkas, dalyvaujantis kvalifikacinėse varžybose, kad galėtų atstovauti olimpinį ir paralimpinį komitetą arba nacionalinę organizaciją tarptautinėse varžybose; sportininkas, kuriam taikomas diskvalifikacijos laikotarpis. Apie mėginių (kraujo ir šlapimo) paėmimo procesą sportininkams paaiškinama demonstruojant kiekvieną proceso žingsnį.

- Teisės ir pareigos. Sportininkai turi įvairių teisių ir pareigų, susijusių su dopingo kontrole. Šios teisės ir pareigos iš esmės yra vienodos atliekant testavimą varžybų ir ne varžybų metu.
- Draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašas. WADA kasmet paskelbia draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašą. Šiame sąrašė nurodomos medžiagos ir metodai, kurie yra draudžiami visais atvejais, draudžiami tik varžybų metu ar tik tam tikrų sporto šakų atžvilgiu.
- Leidimai vaistams vartoti (TUE). Per visą sportininko karjerą gali pasitaikyti situacijų, kai jam suteikiama teisė naudoti draudžiamąją medžiagą ar metodą. Tokiu atveju sportininkai, prieš pradėdami vartoti atitinkamas medžiagas ar metodus, turi pateikti paraišką dėl leidimo vartoti vaistus (TUE).
- Rezultatų valdymas. Lietuvos antidopingo agentūra yra atsakinga už Lietuvos antidopingo programos rezultatų valdymą bei sprendimų priėmimo procedūras.
- Buvimo vieta. Remiantis Tarptautiniu testavimo ir tyrimų standartu, jei sportininkas yra įtrauktas į Lietuvos registruotų testuojamų sportininkų sąrašą, jis privalo informuoti apie savo buvimo vietą. Į registruotąjį testuotųjų sportininkų sąrašą įtraukti sportininkai privalo kas ketvirtį pateikti tikslus ir išsamius savo buvimo vietos duomenis, kad Agentūra galėtų rasti sportininkus dopingo kontrolei atlikti.
- Papildai. Lietuvoje nėra nereglamentuojamas maisto papildų vartojimas. Labai svarbu, kad sportininkai, ketinantys vartoti papildus, žinotų apie galimas rizikas.
- Griežtos atsakomybės principas. Sportininkai yra absoliučiai atsakingi už viską, kas patenka į jų kūną (t. y. akis, ausis, nosį, burną ir odą) ar ant jo.
- Antidopingo taisyklių pažeidimai. Egzistuoja 11 antidopingo taisyklių pažeidimų, iš kurių visi 11 yra taikomi sportininkams, o 7 iš jų gali būti taikomi sportininkų pagalbiniam personalui.
- Lietuvos antidopingo agentūra, siekdama palaikyti sportininkus, puoselėti sąžiningą sportą ir skatinti kovą prieš dopingo vartojimą, yra tvirtai įsitikinusi, kad kiekvienas sportininkas turi teisę rungtyniauti sąžiningai ir vienodomis sąlygomis, be jokių papildomų, rezultatams įtakos turinčių

medžiagų ar metodų. Dėl šios priežasties Agentūra suteikia galimybę pranešti apie piktnaudžiavimą draudžiamosiomis medžiagomis ar metodais, užtikrinant lygią konkurenciją ir švarų bei sąžiningą sportą.

Ambasadorių programos planas

Procesas:

1. Antidopingo švietimo specialistų (Ambasadorių) mokymai vyksta kiekvienais metais. Ši darbo pozicija paliekama atvira.
2. Pozicija bus paskelbta Lietuvos antidopingo agentūros interneto svetainėje.
3. Pozicijai bus atrenkami tik savo **sportinę karjerą baigę** sportininkai, kurie buvo įtraukti į registruotų testuotųjų sportininkų sąrašą.
4. Gavus visas paraiškas, Lietuvos antidopingo agentūra (Agentūra) jas peržiūrės ir įvertins. Informacija apie bet kuriuos tolimesniems pokalbiams atrinktus kandidatus bus atitinkamai patikrinta.
5. Agentūros atsakingi darbuotojai atrinks kandidatus ir suplanuos pokalbius.
6. Agentūros atsakingi darbuotojai išsamiai išnagrinės kiekvieną pokalbį ir priims sprendimą dėl antrojo pokalbio paskyrimo.
7. Vėliau bus atliekamas griežtas kandidatų informacijos patikrinimas.
8. 2 etapo metu kandidatas turės parengti trumpą bandomąjį pristatymą. Tai leis įvertinti kiekvieno kandidato žinių ir kalbėjimo įgūdžius.
9. Agentūros atsakingi darbuotojai aptars visų etapų rezultatus.
10. Agentūros atsakingi darbuotojai atrinks tų metų antidopingo švietimo specialistus ir susisieks su jais.
11. Galiausiai atrinktiems kandidatams bus išsiųstos sutartys.

Pokalbis:

Pokalbiai vykdomi tam, kad atrankos procesas būtų veiksmingesnis. Pokalbio metu Agentūros atsakingi darbuotojai įvertins kandidatų viešąjį kalbėjimą, gebėjimą patraukti auditorijos dėmesį, nustatys, ar kandidatas tinkamai įkūnija sporto vertybes, yra ryškus, simpatiškas, pasitikintis savimi, atsidavęs Agentūros misijai ir vizijai.

Ko ieško Agentūra? **Pildydami paraišką kandidatai turės nurodyti pagrindinę kontaktinę informaciją, pateikti gyvenimo aprašymą ir motyvacinį laišką** Lietuvos antidopingo agentūros Ambasadorių programa skirta optimizuoti individualų švietimą, didinant kvalifikuotų švietimo specialistų skaičių komandoje ir užtikrinant, kad informaciją sportininkams suteiktų atitinkamos sporto šakos atstovai, kurie jau yra susidūrę su antidopingo kontrole ir sėkmingai laikėsi visų antidopingo reikalavimų. Agentūra ieško savo sportinę karjerą baigusių olimpiečių ir paralimpiečių, kurie įkūnija pagrindines sporto vertybes, palaiko švaraus ir sąžiningo sporto idėją, mėgsta kalbėti viešai bei yra pasirengę mokytis. Ši programa taip pat suteikia galimybę sportinę karjerą baigusiems sportininkams toliau dalyvauti sportinėje veikloje, tapti antidopingo švietimo komandos dalimi .

Mokymai:

Po to, kai bus atrinkti tinkami Ambasadorių programos kandidatai, Lietuvos antidopingo agentūra surengs mokymus, kurių metų sportininkai išmoks, supras ir pritaikys antidopingo švietimo turinį praktikoje.

Ambasadorių rengimo planas

Ambasadorių programa bus pradėta vykdyti 2023 metais. Ši programa paremta vizija, kad savo sportinę karjerą baigę sportininkai galėtų teikti antidopingo informaciją sportininkams ir sportininkų pagalbiniam personalui. Būdamas Ambasadorių programos švietimo specialistu sportininkas/buvęs sportininkas galės dalyvauti sporto renginiuose ir juose vykdyti antidopingo švietimą Lietuvos antidopingo agentūros vardu.

Mokymosi modelis

- „Bloom“ taksonomija.
 - Skirtingiems žmogaus pažinimo lygiams apibrėžti ir atskirti naudojama klasifikavimo sistema (pavyzdžiui, mąstymas, mokymasis ir supratimas). Pradinė klasifikacijos sistema suskirstyta į 3 sritis: kognityvinę, afektinę ir psichomotorinę.
 - Antidopingo švietimo specialistų rengimo metu vadovausimės kognityvine sritimi ir daugiausiai dėmesio skirsime 3 klasifikavimo lygiams: žinios, supratimas ir pritaikymas.
 - Šie trys lygiai reprezentuoja pirminius pažinimo ir mokymosi etapus. Mokymų metu savo karjerą baigę sportininkai bus supažindinami su nauju turiniu, kad galėtų tapti antidopingo švietimo specialistais-Ambasadoriais.

Tikslai/Uždaviniai

- Užtikrinti, kad Ambasadoriai įgys pagrindinius įgūdžius, pasitikėjimo savimi ir informacijos, reikalingos tinkamai pristatyti antidopingo reikalavimus sportininkams ir (arba) sportininkų pagalbiniam personalui.
- Apibūdinti ir iliustruoti siūlomos antidopingo švietimo informacijos tipus.
- Tinkamai paruošti Ambasadorius, kad jie galėtų pritaikyti įgūdžius, įgytus per bandomuosius pristatymus/testavimo veiklos organizavimą.
- Lietuvos antidopingo agentūros antidopingo švietimo plėtra.

Pagrindiniai įgūdžiai

- Žinios – įsiminimas, atpažinimas, faktų prisiminimas (bazinio lygio žinios).
- Supratimas – žinojimas, ką reiškia išmokti faktai (žinių pritaikymas, aiškinant, kaip dalykai susiję tarpusavyje, gebėjimas detaliai pateikti informaciją).
- Pritaikymas – sąvokų taikymas realiose situacijose, teisingai panaudojant faktus, taisykles ar idėjas.

I fazė. Žinios

- Supažindinti su Agentūros turimomis žiniomis, geriausiomis praktikomis ir antidopingo švietimo specialistų vaidmeniu.
 - Lietuvos antidopingo agentūros apžvalga:
 - pagrindinės vertybės, misija ir vizija
 - švietimo planas
 - Testavimas, testuotinių asmenų sąrašas ir dopingo kontrolės pareigūnai

- Antidopingo švietimo specialistų programos apžvalga
- Testavimo įranga
- Lūkesčiai
- Atsakomybės

Mokymosi tikslai. Baigę šį etapą, antidopingo švietimo specialistai galės:

1. Suprasti Agentūros vaidmenį kovoje su dopingu.
2. Išvardyti ir paaiškinti siūlomus švietimo tipus.

II fazė. Supratimas

- Paaiškinti ir pademonstruoti antidopingo informacijos pateikimo individualaus pristatymo metu pavyzdį.
 - Lietuvos antidopingo agentūra ir WADA
 - Mėginių paėmimo procesas
 - Pasaulinis vaistinių preparatų sąrašas internete
 - Draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašas
 - TUE
 - Papildai
- Paaiškinti ir pademonstruoti informacijos pristatymo sportininkams, įtrauktiems į registruotąjį testuotųjų sportininkų sąrašą, pavyzdį.
 - Draudžiamųjų medžiagų ir metodų sąrašo pakeitimai
 - TUE
 - Ištekliai
 - Kodekso pakeitimai
- Paaiškinti ir pademonstruoti kaip reikėtų dirbti testavimo stotyje.
 - Įrengimas
 - Švietimo ištekliai/pagrindiniai aspektai
 - Sportininkų atranka
- Paaiškinti ir pademonstruoti kaip turėtų būti organizuojamas internetinis seminaras.
 - Pasirengimas
 - Garsas, mikrofonas, ekrano bendrinimas
 - Seminaro užbaigimas

Mokymosi tikslai. Baigę šį etapą, antidopingo švietimo specialistai galės:

1. Nustatyti pristatymų skirtumus.
2. Apibūdinti pagrindinius kiekvieno švietimo tipo elementus.
3. Pademonstruoti, kaip tinkamai pateikti antidopingo informaciją testavimo stotyje.

III fazė. Pritaikymas

- Išaiškinti pagrindinių pristatymų tipų reikalavimus, lūkesčius ir procedūras.
 - Bandomasis individualus pristatymas
 - Antidopingo švietimo specialistų parengti pristatymai

Mokymosi tikslai. Baigę šį etapą, antidopingo švietimo specialistai galės:

1. Maloniai bendrauti ir pateikti reikalingą informaciją auditorijai.

2. Kurti mokymosi kultūrą, kuri įtraukia ir motyvuoja.
 3. Pritaikyti turimas žinias ir atsakyti į užduodamus klausimus.
-

